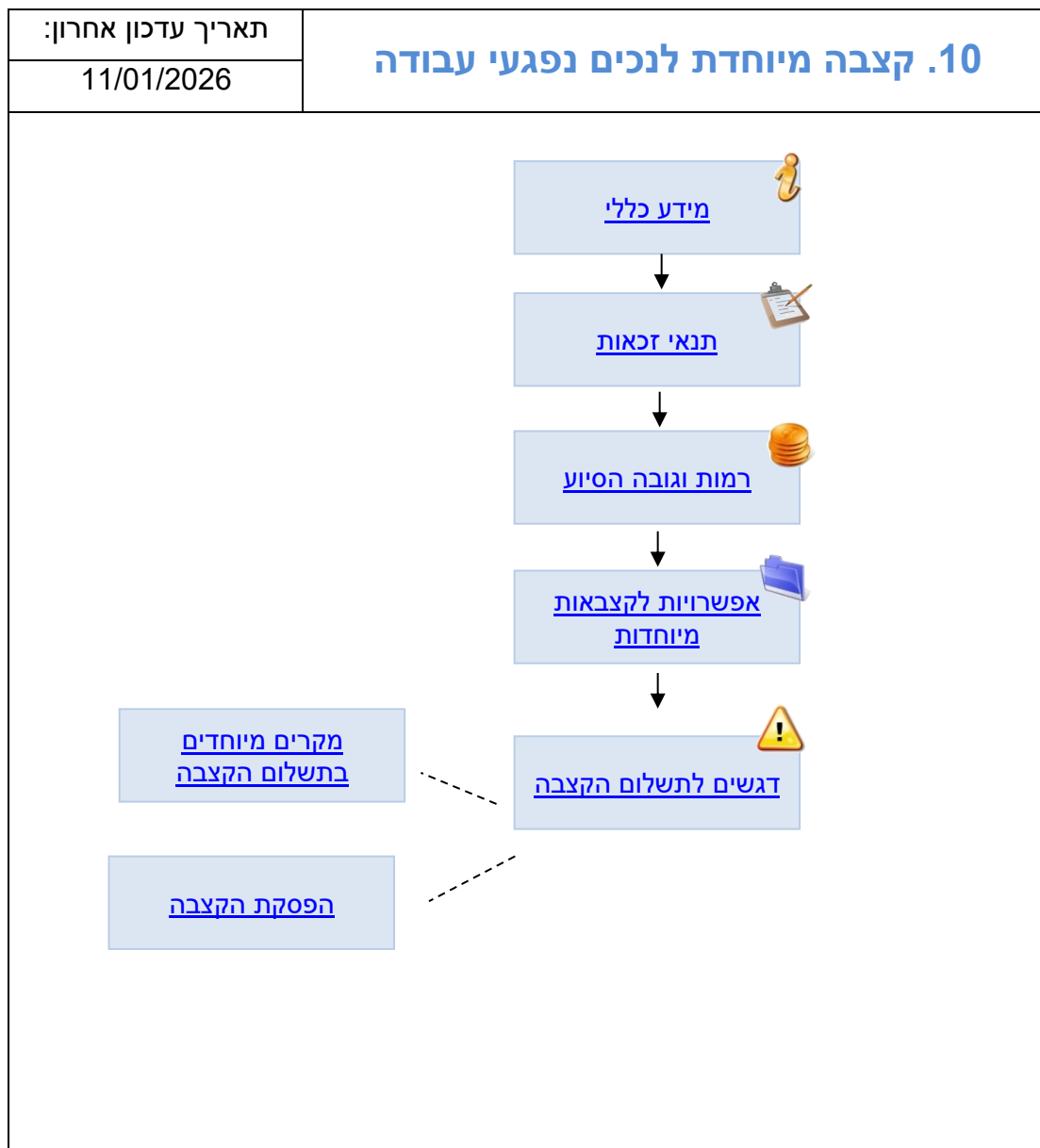

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

המוסד לביטוח לאומי
 אגף השיקום
 תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
 קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

10.1 מידע כללי

1. כללי
2. הגדרות
1. כללי נכה עבודה עשוי להיות זכאי לקצבה מיוחדת, עפ"י פרק ה' סעיף 112 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) התשנ"ה 1995 ועפ"י תקנות הביטוח הלאומי (מענק מיוחד וקצבה מיוחדת לנכים) תשכ"ה - 1965. - קצבה מיוחדת מיועדת לתת מענה לפגיעה ביכולת התפקודית של האדם הנובעת מהפגיעה המוכרת כפגיעת עבודה, וזאת על מנת לאפשר קיום אורח חיים תקין ככל הניתן וכן לאפשר שיקום מקצועי ו/או חזרה לעולם העבודה. - הקצבה המיוחדת מורכבת מקצבה המיועדת לסיוע בפעולות היומיום, וכן, מקצבה לאחזקת רכב. אם לנפגע שאושרה לו קצבה מיוחדת אין קצבת ניידות, הוא יקבל 10% נוספים באמצעות קצבה להחזקה אישית. - לבדיקת זכאות יש להגיש תביעה לפקיד השיקום. - בבדיקת הזכאות לקצבה מיוחדת שנקבעת ע"י רופא מוסמך ופקיד שיקום יש לקחת, בנוסף למצבו הרפואי של האדם וצרכיו התפקודיים, גם צרכים נוספים הנובעים מנכותו המוכרת כפגיעה בעבודה ושבראיה מערכתית מונעים ממנו ניהול אורח חיים תקין. לראש הסעיף לראש הפרק

10.2 תנאי זכאות

1. בסעיף 112 (א) (1) לחוק הביטוח הלאומי נקבע כי: "נכה עבודה שנקבעה לו דרגה יציבה בשיעור של 75% לפחות (כולל תקנה 15), זכאי, בנוסף לכל גמלה אחרת - לקצבה מיוחדת להחזקתו האישית או לשיקומו המקצועי עקב נכותו בסכומים ולפי כללים שנקבעו..."

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

2. בסעיף 112 (ב) לחוק נקבע כי: "נכה עבודה שנקבעה לו דרגת נכות של 75% לפחות והיא דרגה שאינה יציבה, יהיה זכאי לקצבה מיוחדת אם קבעו רופא או ועדה רפואית כי הם סבורים שהדרגה היציבה לא תפחת מ-75%".

3. בסעיף 112 (ג) לחוק: "השר רשאי, בהתאם לתנאים מיוחדים שקבע, להחיל את הוראות סעיף קטן (א) לגבי נכה עבודה שדרגת נכותו פחותה מ-75% לענין תשלום קצבה מיוחדת...".

- בתקנות הביטוח הלאומי (מענק מיוחד וקצבה מיוחדת לנכים) תשכ"ה - 1965, קבע השר את התנאים למתן גמלאות מיוחדות.
- בתקנה 1 (ב) "נכה שעקב פגימות באיברים זוגיים קבעה לו ועדה רפואית דרגת נכות כללית בשיעור של 85% לפחות והיא דרגת נכות יציבה. ובלבד שהועדה הרפואית קבעה כי 2/3 לפחות מדרגת נכותו הכללית נובעת מפגיעה בעבודה".

4. בתקנה 1 (ג): "נכה שנכותו נובעת מפגיעות בעבודה שאירעו בזמנים שונים ואשר בגין כל אחת מהן נקבעה לו דרגת נכות יציבה, כאילו היה נכה בשיעור של 75% ובלבד שדרגת הנכות של הפגיעות אילו הייתה דרגת נכות מורכבת, היא בשיעור של 65% לפחות". (מדובר בצירוף נכויות של אחוזי הנכות הרפואית בלבד ללא תקנה 15).

5. בתקנה 1 (ד): "נקבעה לנכה עבודה דרגת נכות יציבה בשיעור שבין 65% ובין 74% ועקב נכותו זו יש לו קשוי הליכה". סמכות קביעה זו הינה בידי רופא המוסד.

6. נפגע עבודה שזכאי גם לקצבת נפגעי עבודה וגם לנכות כללית, צריך לבחור בין קצבאות הנכות. לגבי ק. מיוחדת/שר"ם :

- במידה ובחר בקצבת נכות מעבודה – רשאי לבחור בין קצבה מיוחדת לבין קצבת שירותים מיוחדים.
- במידה ובחר בקצבת נכות כללית - רשאי לבחור בין קצבה מיוחדת לבין קצבת שר"מ מיוחד (הניתנת למי שאינו מקבל קצבת נכות כללית)
- פרטים נוספים בחוזר מס' 2/2018 "קצבה מיוחדת לנפגע עבודה שבחר בנכות כללית"

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

חוזר 2.2018 קצבה
ר בנכות כללית.docx

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

10.3 רמות וגובה הסיוע

תקנה 10 לתקנות מגדירה 4 רמות לגובה הסיוע. כמו כן נקבעו כללים באגף השיקום המפרטים את תנאי הזכאות.

שיעור הקצבה להחזקה אישית ייקבע עפ"י מידת התלות של הנכה בעזרת הזולת בביצוע:

- פעולות יום יום בתחומים: אכילה, הלבשה, רחצה, שליטה על סוגרים, ניידות בתוך הבית
- מידת ההשגחה שהוא זקוק לה.

פירוט מלא של המגבלות השונות המרכיבות כל תחום ותחום, נמצא ב"נספח התפקודי להמלצה לקצבה מיוחדת" - [טופס בל/297](#).

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
 אגף השיקום
 תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
 קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

10.4 אפשרויות לקצבאות מיוחדות

1. [קצבה מיוחדת לאחזקת רכב \(תקנה 10א\)](#)
2. [הגדלת הקצבה לאחזקה אישית \(תקנה 10ג\)](#)
3. [קצבה מיוחדת לשיקום מקצועי או לדרכי עיסוק \(תקנה 10ד\)](#)
4. [קביעת קצבה לתקופה זמנית](#)

1. קצבה מיוחדת לאחזקת רכב

עפ"י [תקנה 10א](#) לתקנות: הזכאות לקצבה מיוחדת לאחזקת רכב כפופה להסכם הניידות וכל עוד גמלת הניידות המשתלמת לנכה עפ"י הסכם הניידות תהיה נמוכה מהסכומים הקבועים בתקנות הקצבה המיוחדת לאחזקת רכב לנפגעי עבודה.

- **נקבעו רמות סיוע הבאות:**
 - רמה א' – למי שאחוזי נכותו הרפואית 95%-100% (קוד ניידות 31)
 - רמה ב' – למי שאחוזי נכותו הרפואית 75%-94% (קוד ניידות 33)
 - רמה ג' – למי שאחוזי נכותו הרפואית 65%-74% (קוד ניידות 35)

לידיעה:

קצבה מיוחדת וקצבת ניידות – נכה עבודה המקבל קצבת ניידות לפי הסכם הניידות, בסכום הנמוך מסכום הקצבה להחזקת רכב (המשולמת בקצבה המיוחדת), יהיה זכאי להפרש שבין סכום הקצבה בניידות, לבין סכום הקצבה להחזקת רכב.

הפרש זה ישולם לו באופן אוטומטי בקצבה המיוחדת

[לראש הסעיף](#)

[לראש הפרק](#)

2. הגדלת הקצבה להחזקה אישית

עפ"י [תקנה 10 ג](#) לתקנות: נכה המסווג ברמות א'-ג' שאינו מקבל קצבת ניידות לפי הסכם הניידות, יוגדל סכום הקצבה המיוחדת שנקבעה לו ב-10%.

[לראש הסעיף](#)

[לראש הפרק](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

3. קצבה מיוחדת לשיקום מקצועי

בתקנה 10ד לתקנות נקבע כי: "קבע פקיד השיקום כי לצורך **שיקומו המקצועי או הבטחת**

עיסוקו של הנכה יש צורך בכיסוי הוצאות מיוחדות קבועות עקב נכותו של הנכה, תשולם לנכה קצבה מיוחדת לכיסוי הוצאות אלה".

התקנות מעגנות את מתן הקצבה לנפגע עבודה אשר נדרש לכיסוי הוצאות קבועות שנגרמות עקב נכותו מהעבודה של הנכה ולצורך שיקומו המקצועי או לצורך הבטחת עיסוקו ע"פ ההוראות. גובה הקצבה המיוחדת יהיה, לפי תקנה זו, בגובה סכום ההוצאות בפועל, ולא יותר מ-10% מהקצבה לה הוא זכאי. בנוסף, מבוטחים שאינם זכאים לקצבה מיוחדת בגין תפקודי יום יום, יהיו זכאים להחזר הוצאות מתוקף תקנה זו, בגובה של עד 10% מהקצבה המינימלית

מי זכאי לסיוע?

- נכה העונה להגדרות לפי סעיף 112 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה - 1995.
- נכה שעונה להגדרות, **אך אינו** מוגבל בתפקודי היום יום, ויש לו הוצאות מיוחדות וקבועות עקב נכותו, ושנובעות משיקומו המקצועי או עיסוקו.

הגדרות לתקנה

- שיקום מקצועי: על פי תקנות הביטוח הלאומי (שיקום מקצועי) התשט"ז - 1956, בדבר שיקום מקצועי.
 - עיסוקו:
- עובד כשכיר** - מי שמדווח כשכיר בביטוח לאומי, ובעל לפחות 50% משרה וותק של שלשה חודשים לפחות במשרה.
- עצמאי** - מי שמוכר בביטוח לאומי כעצמאי שעונה להגדרה לפי חוק הביטוח הלאומי, פרק א', סעיף 1, תיקון מס' 16 תשנ"ז - 1997.
- התמחות** - מי שנדרש, לפי חוק, לתקופת התמחות כדי לעסוק או להירשם למקצועו בהתאם לחוק הרלוונטי לכל מקצוע.

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

סייגים לתקנה

- קצבה מיוחדת לפי תקנה זו לכיסוי הוצאות נסיעה למקום העבודה תשתלם רק אם הנכה לא מקבל החזר עבור הוצאות אלו מכל מקור אחר.
 - נכה המקבל קצבת ניידות יהיה זכאי להחזר ההפרש שבין הוצאות הנסיעה בפועל המוכרות למקום העבודה, לבין קצבת הניידות.
- נכה שמשלמת לו קצבה מיוחדת בעילת הסעות מיוחדות, לא יהיה זכאי לתשלום לקצבה לפי תקנה זו לכיסוי הוצאות נסיעה למקום העבודה.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

4. קביעת קצבה לתקופה זמנית

במקרים בהם התביעה מוגשת סמוך לפגיעה בעבודה או בתקופה בה התובע עדיין מאושפז או במקרים בהם עפ"י חו"ד רופא ו/או אחות מעריכה צפוי שיפור ביכולתו התפקודית של הנכה (גם אם הנכות הרפואית יציבה), יש לקבוע קצבה מיוחדת לתקופה זמנית שלא תעלה על שנתיים ולעשות הערכה מחודשת בתום הזמניות.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

10.5 תביעה

[1. הגשת התביעה](#)

1. הגשת התביעה

- תביעה לקצבה מיוחדת תוגש לפקיד השיקום על גבי טופס [בל/266](#) ויצורפו אליה מסמכים להוכחת התביעה כנדרש בטופס התביעה, כגון מסמכים רפואיים עדכניים, סיכום מחלה/אשפוז, חוות דעת מומחים שונים.

[לראש הסעיף](#)

[לראש הפרק](#)

10.6 דגשים לתשלום הקצבה

[1. איסור להעביר זכות לקצבה](#)

[2. מינוי מקבל גמלה](#)

[3. ניכוי תשלום יתר](#)

[4. כפל גמלאות](#)

1. איסור להעביר זכות לקצבה

עפ"י הוראת [סעיף 303](#) לחוק הביטוח הלאומי – פרק א' "זכות לגמלת כסף אינה ניתנת להעברה, לערבות או לעיקול בכל דרך שהיא אלא לשם תשלום מזונות המגיעים מהזכאי לגמלה לפי פסק דין של בית משפט או של בית דין מוסמך".

[לראש הסעיף](#)

[לראש הפרק](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

2. מינוי מקבל גמלה

עפ"י הוראת [סעיף 304](#) לחוק הביטוח הלאומי - פרק א': "נוכח המוסד כי הזכאי לגמלה אינו יכול לגבותה או מתן הגמלה לידי אינה לטובתו, רשאי המוסד למנות את מי שבהחזקתו או בהשגחתו נמצא הזכאי או אדם אחר, בתנאים שקבע המוסד כמקבל הגמלה, ולשלם לו את הגמלה כולה או חלקה והכול בתנאים שיראו למוסד". לפיכך, במידה ופקיד השיקום בהתייעצות עם רופא המוסד סובר כי מפאת מצבו הנכה אינו יכול לגבות או לנהל את השימוש בקצבה המיוחדת, עליו למנות לנכה מקבל גמלה, ולדאוג שהממונה יפתח חשבון בנק נפרד וייעודי למטרה זו.

[לראש הסעיף](#)

[לראש הפרק](#)

3. ניכוי תשלום יתר

עפ"י הוראת [סעיף 315](#) לחוק הביטוח הלאומי - פרק א': "שילם המוסד בטעות או שלא כדין, גמלת כסף או תשלום אחר, רשאי המוסד לנכות את הסכומים ששילם כאמור מכל תשלום שיגיע ממנו בין בבת אחת ובין בשיעורים, כפי שייראה למוסד, בהתחשב במצבו של מקבל התשלום ונסיבות העניין".

[לראש הסעיף](#)

[לראש הפרק](#)

4. כפל גמלאות

עפ"י הוראת [סעיף 320](#) לחוק: "לא ניתן לקבל קצבאות שונות בעד פרק זמן אחד". קיים כפל בין קצבאות סיעוד, עזרת הזולת (כנפגע פעולות איבה או דרך משרד הביטחון) ושירותים מיוחדים, המיועדות לטיפול אישי.

- **לתשומת הלב**, במקרה של מקבל קצבת נכות מעבודה שאינו זכאי לקצבה מיוחדת הוא רשאי לקבל קצבה לשירותים מיוחדים מכוח [פרק ט' – ביטוח נכות ותקנות למתן שירותים מיוחדים 10 א'](#).

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

- מי שבחר לקבל קצבת נכות כללית במקום קצבת נכות מעבודה אינו יכול לקבל קצבה מיוחדת, וזכאותו תיבדק במסגרת קצבה לשירותים מיוחדים.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

10.7 מקרים מיוחדים בתשלום הקצבה

[1. נכה הנמצא במוסד סיעודי](#)

[2. נכה הנמצא בחו"ל](#)

1. נכה הנמצא במוסד סיעודי

- נכה המאושפז במוסד סיעודי זכאי לקבל קצבה מיוחדת כל זמן שהותו במוסד. עצם שהייתו של הנכה במוסד סיעודי אינה שוללת את תשלום הקצבה המיוחדת.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

2. נכה הנמצא בחו"ל

- נכה הנמצא בחו"ל זכאי להגיש תביעה לקצבה מיוחדת וכן להמשיך ולקבל את הקצבה המיוחדת גם בתקופת שהותו בחו"ל.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

10.8 הפסקת הקצבה

פרק זה מתייחס לתקנות הביטוח הלאומי (מענק מיוחד וקיצבה מיוחדת לנכים), תשכ"ה - 1965

- בתקנה 11 (א) נקבע כי: "חל שינוי במצבו של הנכה העשוי להביא לידי הפסקה בתשלום הקצבה המיוחדת או להפחתה בשיעורה, יודיע על כך מיד למוסד".
- בתקנה 11 (ב) נקבע כי: "נוכח המוסד כי חל שינוי, כאמור בתקנת משנה (א), בין על פי הודעת הנכה ובין בדרך אחרת, רשאי המוסד להפסיק את תשלום הקצבה המיוחדת או להפחית בשיעורה"
- תקנה 14 קובעת כי "היה בדעת המוסד לעכב או להפסיק גמלה, ישלח בדואר רשום התראה על כך לזכאי לגמלה לפחות 14 יום מראש".

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)